

PARAULES PEREGRINACIÓ MONTSERRAT

Eminentíssim, Reverendíssim i estimat Pare Abat Soler, Pare Juliol, companys acadèmics i familiars.

L'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya visita el Monestir de la Mare de Déu de Montserrat. Ho fa acollint la generosa invitació del Pare Abat i per una diversitat de raons, com diversa és la composició de la nostra Corporació.

Hi ha, però, uns sentiments comuns. I el primer de tots ells és el d'agraïment al Pare Abat, al Pare Juliol que ha carregat amb la feina més feixuga de l'organització i a tota la Comunitat benedictina, amb esment especial al Pare Manel Gasch que ens ensenyarà la biblioteca i que des del primer moment ha mostrat la seva plena disponibilitat per atendre'ns.

L'Acadèmia visita Montserrat i vol significar la importància que el Monestir ha tingut en la nostra història i específicament en la història del nostre Dret.

Montserrat ha estat i és el referent per antonomàsia per a tots els catòlics catalans, però es molt més que això. Ha estat i és el far il·luminador no només de la nostra fe sinó també de la nostra cultura i de la nostra civilització. I ha estat i és guia d'un model que ultrapassa els nostre país i s'estén per l' Espanya plural. No puc deixar de recordar que quan un basc insigne, Ignasi de Loiola, a finals del segle XV vol pelegrinar a un Monestir marià, tria Montserrat, sens dubte perquè l'agafava de camí vers Barcelona on pensava embarcar-se cap a Terra Santa, com diu en la seva Autobiografia, però també indiscutiblement pel seu prestigi; i que l'Església que a Roma tots tenen per l'específica d'Espanya té per advocació a la Mare de Déu de Montserrat (i l'Apòstol Santiago).

Crec que en aquest moment em pertoca limitar-me a ressaltar la vinculació del Monestir amb el nostre dret que és una de les finalitats fonamentals de la nostra Acadèmia. I ho faig referint-me estrictament a tres moments singulars, un de l'antigor i dos de la contemporaneïtat.

El primer es refereix a la figura de l'Abat de Ripoll, bisbe de Vic i un dels fundadors (1025) del Monestir de Montserrat, Oliba. Tots els historiadors del Dret estan d'acord en el fet que les Assemblees de pau i treva constitueixen un clar precedent d'allò que més endavant serien les Corts catalanes i que les Constitucions de pau i treva que neixen d'elles, junt amb les "convenientiae", constitueixen les primeres manifestacions del dret propi de la Catalunya que es manifesta com a nació, a finals del segle X i també coincideixen que, a part dels Sínodes, com el de Tulú (Rosselló) de l'any 1027, ja abans el bisbe Oliba (i el seu germà, el bisbe Berenguer d'Elna) havien decretat algunes d'aquestes constitucions, concretament l'any 1018. Una primera manifestació, ni que sigui només indicativa i relativa, de la vinculació de Montserrat i el món del Dret que ara m'ha semblat oportú d'evocar.

Els altres dos moments a que vull referir-me pertanyen als nostres temps. En primer terme, la reunió que va tenir efecte a Montserrat el 29 de setembre de 1947. Es tractava d'aprofitar l'avinentsa del "Congreso Nacional de Derecho Civil" celebrat a Saragossa el 1946, per tal de salvar el nostre dret civil i el d'altres territoris d'Espanya en manifest perill després de la guerra civil. Hi havia una gran preocupació perquè el Govern espanyol pretenia dictar un Decret i una Ordre, el contingut dels quals s'allunyava notablement de les conclusions i de l'esperit del mateix Congrés. Després de l'oportuna preparació durant la primavera i l'estiu d'aquell any, el 29 de setembre es reuniren a Montserrat representants de la major i més important part dels

territoris amb dret civil propi: Aragó, Balears, Catalunya i Navarra. Per part catalana assistiren Jordi Olivar i Daydí, Maurici Serrahima i Bofill, Ramon Coll i Rodes i Pere Arderiu i Pallarols. Entre els assistents d'altres territoris hi havia: per Aragó, Juan Moneva y Puyol, a qui per raó de ser el de major edat li va correspondre la presidència de la reunió, Francisco Pala Mediano, Miguel Sancho Izquierdo, Jose Luis Lacruz Berdejo y Miguel Montserrat Gámiz; per Balears, Felix Pons Marques i per Navarra, Luis Arellano Dihinx, Francisco Salinas Quijada, Martin Galan Elgart y Cesáreo Sanz Orrio. També va participar a la reunió, per la seva condició de jurista, el monjo mallorquí Pau Maria (Antoni) Pizà Enseñat OSB. Els reunits redactaren un escrit adreçat al Ministre de Justícia, que sens dubte va contribuir a que finalment els fruits del Congrés fossin els més positius que es podia esperar en uns temps com aquells.

El tercer dels moments que voldria ressaltar el constitueix un fet, del qual fa ben poc s'ha commemorat el cinquantenari, que per a molts té un significat estrictament polític quan a mi em sembla que entronca directament amb el dret públic d'orientació cristiana i recolzat en la doctrina social de l'Església. Em refereixo a les declaracions del Pare Abat Aureli Ma. Escarré i Jané al diari francès "Le Monde", publicades el dia 14 de novembre de 1963 i que tant ressò social tingueren. Avui em sembla oportú remarcar el fet de que aquelles declaracions substancialment no foren una altra cosa que l'aplicació pràctica al nostre país de la doctrina continguda en l'encíclica *Pacem in Terris*, publicada uns mesos abans, concretament l'11 d'abril de 1963 per aquella gran persona que fou Sant Joan XXIII, canonitzada fa unes setmanes, amb gran satisfacció de molts fidels, pel Papa Francesc

Finalment voldria ressaltar, perquè em sembla molt significatiu un àmbit en el qual en els darrers anys el Monestir i l'Acadèmia han col·laborat estretament. Em refereixo a la Fundació Pau

Casals. Dos membres de la nostra Corporació tingueren un paper decisiu en la seva constitució. Raimon Noguera i de Guzman que va assessorar directament al Mestre per a la constitució de la Fundació i Josep Ma Vilaseca i Marcet (emparentat amb l'Abat Antoni Ma. Marcet i Poal) que li va donar forma jurídica, redactant els Estatuts i encarregant-se de la seva gestió pràcticament fins la seva mort. Els Estatuts de la Fundació estableixen que la Presidència del Patronat correspon al Pare Abat de Montserrat i que un dels seus membres és el President de l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya. Vull dir que des del primer moment, amb la presidència de Josep-Joan Pintó, de Lluís Figa, el primer mandat de la meua, la de Robert Follia i la novament meua actual, hem col·laborat estretament amb la Fundació i la seva Presidència, tant quan la va ostentar l'Abat Cassià Maria Just i Riba, l'Abat Sebastià Bardalet i Pujol com l'actual Pare Abat, Josep Ma. Soler i Canals. Crec que la intuïció dels nostres dos companys fou un encert, que els Pares Abats, amb el suport del Patronat, han assegurat la vigència permanent i l'aprofundiment continu en el llegat espiritual i material del Mestre i que l'Acadèmia ha contribuït i contribueix en la mesura de les seves forces, a garantir el bon funcionament dels aspectes jurídics de la Fundació.

Per totes aquestes raons i per moltes altres que seria impossible especificar, l'Acadèmia de Jurisprudència i Legislació de Catalunya, en representació de la comunitat jurídica de Catalunya vol retre homenatge d'admiració i reconeixement al Monestir de la Mare de Déu de Montserrat, en la persona del seu Pare Abat, pels seus innumerables serveis al nostre dret i a la nostra terra.

Moltes gràcies